

รายงานผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

มิถุนายน 2554

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ เพื่อศึกษากฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน วิธีการหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยศึกษาเฉพาะกรณีเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลข้อมูลในเชิงลึก นอกจากจะได้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครือข่ายภาคประชาชนฯ แล้ว ยังได้สัมภาษณ์ผู้แทนเครือข่ายภาคประชาชนฯ และผู้บริหารสำนักงาน ป.ป.ง. ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนฯ โดยเฉพาะในประเด็นวิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสม ปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนฯ รวมถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา จากนั้นได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ โดยให้ความหมายตามเกณฑ์ในการแปลความ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการจัดกลุ่มหรือรูปแบบของข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกัน จากนั้นได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กฎหมายหลักและบรรดากฎหมายรอง รวมถึงระเบียบหรือแผนที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ง. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ จะยังไม่มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ภาคประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของรัฐได้ในช่องทางที่เหมาะสม ตามแนวทางของรัฐธรรมนูญและกฎหมายหลักรวมถึงบรรดากฎหมายรองที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตามการที่เครือข่ายภาคประชาชนฯ จะเข้าไปร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงาน ป.ป.ง. ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น สำนักงาน ป.ป.ง. ควรมีแนวทางหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนฯ ที่ชัดเจน โดยการออกเป็นระเบียบ คำสั่งหรือแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนฯ ที่กำหนดรายละเอียดตั้งแต่หลักเกณฑ์การสรรหา การแต่งตั้งหน้าที่ ขั้นตอน แนวทางหรือวิธีการปฏิบัติงาน ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ที่ควรได้รับ รวมถึงการบริหาร

จัดการงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายภาคประชาชน ให้เป็นไปอย่างยืดหยุ่นและเหมาะสม

ในส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชน พบว่า เครือข่ายภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ปปง. อยู่ในระดับต่ำ สำหรับในประเด็นวิธีการหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนที่เหมาะสมได้แก่ การสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ในระดับประเทศ โดยมีตัวแทนจากทุกภาคส่วนทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และสร้างเครือข่ายภาคประชาชน ในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล เพื่อทำหน้าที่ในระดับพื้นที่ ในส่วนรูปแบบการเปิดช่องทางการสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านช่องทางและเทคนิคต่าง ๆ และรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานของสำนักงาน ปปง. มีความสำคัญในลำดับถัดมาซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสม แม้ว่าการขยายเครือข่ายภาคประชาชน ลงในระดับอำเภอหรือตำบล เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้ในระดับพื้นที่จะมีความสำคัญและเหมาะสม แต่การขยายเครือข่ายลงสู่ระดับอำเภอหรือตำบลจะประสบความสำเร็จได้นั้น สำนักงาน ปปง. จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพมีฐานข้อมูลที่ดี รวมถึงมีบุคลากรที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอสามารถรองรับการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชน ที่มีอยู่ทั่วประเทศ

จากผลการศึกษาวิจัยยังพบว่าการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณในกิจกรรมของเครือข่ายภาคประชาชน รวมถึงสำนักงาน ปปง. ยังไม่ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายภาคประชาชนอย่างจริงจังให้เป็นรูปธรรม การขาดการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เครือข่ายภาคประชาชน ให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชนทราบ การที่สำนักงาน ปปง. ขาดบุคลากรที่มีคุณภาพและขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี นอกจากนั้นบุคลากรสำนักงาน ปปง. และเครือข่ายภาคประชาชน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จากปัญหา อุปสรรค ที่กล่าวมาข้างต้น ผลการศึกษายังได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังนี้

1. สำนักงาน ปปง. ควรให้ความสำคัญกับเครือข่ายภาคประชาชน รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน อย่างจริงจังให้เป็นรูปธรรม โดยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม รวมถึงปรับเปลี่ยนระบบการทำงานเพื่อนำไปสู่การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยอาจปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกำหนดให้มีบุคลากรที่มีคุณภาพจำนวนเพียงพอเพื่อรองรับการทำงานกับเครือข่ายภาคประชาชน รวมถึงปรับกระบวนการทัศน ค่านิยมและ

ทัศนคติของบุคลากรสำนักงาน ปปง. ให้สามารถทำงานร่วมกับภาคประชาชนในลักษณะหุ้นส่วนและเครือข่าย

2. สำนักงาน ปปง. ควรออกระเบียบ คำสั่งหรือแนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนฯ ที่ชัดเจน ตั้งแต่หลักเกณฑ์การสรรหา การแต่งตั้ง หน้าที่ ขั้นตอน แนวทางหรือวิธีการปฏิบัติ ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ รวมถึงการวางระบบการบริหารจัดการงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายภาคประชาชนฯ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ในส่วนของระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณหากเป็นปัญหา อุปสรรค ควรขออนุมัติหรือทำความเข้าใจกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและมีความเหมาะสม

3. สำนักงาน ปปง. ควรสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชนฯ ไม่ว่าจะเป็นค่าตอบแทนในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก เบี้ยเลี้ยง เบี้ยประชุม ควรจัดให้มีตามความเหมาะสม นอกจากนั้นการยกย่อง ชมเชย การให้รางวัล เกียรติบัตร ตามความเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

4. รูปแบบการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนฯ ในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล เป็นรูปแบบที่มีความสำคัญและเหมาะสม แต่ทั้งนี้ สำนักงาน ปปง. ควรมีระบบการบริหารจัดการเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพและมีระบบฐานข้อมูลที่ดี สำนักงาน ปปง. ควรสร้างเครือข่ายภาคประชาชนฯ ระดับประเทศ ระดับจังหวัด ให้มีความเข้มแข็งและมีผลงานที่เป็นรูปธรรมก่อนที่จะขยายเครือข่ายภาคประชาชนฯ ลงไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล

5. สำนักงาน ปปง. ควรประชาสัมพันธ์เครือข่ายภาคประชาชนฯ ให้หน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงประชาชน รู้จักเครือข่ายภาคประชาชนฯ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานงานเพื่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

6. สำนักงาน ปปง. ควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมหรือหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้แก่บุคลากรของสำนักงาน ปปง. รวมถึงเครือข่ายภาคประชาชนฯ